

Jaargang 23 | Juli 2026

Over Grenzen

Magazine van Zending over Grenzen

Gezinscoach Sandra
is een geschenk van
God. Ik ben haar zo
dankbaar, voor alles!

Esmeralda | Bosnië en Herzegovina

Hoogleraar
Sociale Psychologie
Roos Vonk over:

GEZIEN
WORDEN

Hulp met een Boodschap

Inhoudsopgave

Op weg naar mensen in armoede

3

Woord vooraf
Gezien worden

4

Impact story
Anelia uit Bulgarije

6

In beeld
Op weg naar mensen in armoede

9

Feuilleton

10

Collega aan het woord
in gesprek met Bebe, Roemenië

12

Prikbord
Wetenswaardigheden
uit en over Oost-Europa

15

Het Levende Woord
Zien! Els van Dijk

16

De verdieping
Gezien worden

20

De impact van
Een studiefinanciering

23

Column
Abraham 2.0

24

Jouw land, mijn land
Maninne bezocht Albanië

26

Impact 2025

Colofon

Over Grenzen is een uitgave van Zending over Grenzen.

Wenst u de informatie, verhalen en/of fotoverslagen die wij naar aanleiding van ons magazine op onze website plaatsen te ontvangen, laat het ons gerust weten. Het gebruik van QR-codes maakt het voor veel lezers makkelijk om meteen online te reageren. Maakt u geen gebruik van een smartphone of internet maar wilt u toch meer informatie ontvangen, schroomt u niet om ons te bellen.

Postadres Redactie *Over Grenzen*, Postbus 1222, 1300 BE Almere
Bezoekadres Omroepweg 10, 1324 KV Almere, T 036 - 536 36 15,
info@zendingovergrenzen.nl, zendingovergrenzen.nl, IBAN NL 56 INGB 0002 9625 56,
BIC INGBNL2A, Giften zijn aftrekbaar van de belasting, RSIN 003046552,
ISSN 2214-3432, KvK 411 88 479

België Missie over Grenzen St. Jansbergsesteenweg 97, B-3001 Heverlee,
missieovergrenzen.be, Ondernemingsnummer: 0434 4029 19

Redactieteam Denny Klomp, Jolanda Abspoel, Joeke van der Mei en Yvonne Simonjan
Tekstschrijver Denny Klomp en Shanna van den Bosch
Fotografie Beeldmateriaal Zending over Grenzen, betrokkenen (privécollectie) en iStock
Vormgeving Spankracht Ontwerpers, Lunteren
Drukwerk Mailtraffic, Zwolle

ZENDING OVER GRENZEN

4

"Voor het eerst wist ik dat ik geaccepteerd werd, om wie ik ben."

Gezien worden

Gezien worden. Het klinkt simpel, maar het is zo belangrijk.

Als je niet meer gezien wordt, verdwijnt er iets van je waardigheid. Je voelt dat de ander niet geraakt wordt door jou en je voelt je afgewezen. Misschien herkent u dat. Een moment waarop niemand echt naar u omkeek.

Tijdens een recente reis naar Roemenië zette mij dat opnieuw aan het denken. We bezochten een gezin in grote nood. De situatie was schrijnend. Toen we aankwamen, liep de vader weg. Uit ongemak of uit schaamte. De moeder zat daar alleen in haar radeloosheid. Dat raakte me enorm. En ik realiseerde me: we hebben het nodig om geraakt te worden, om de ander echt te kunnen zien.

Bij Zending over Grenzen geloven we dat echte verandering begint met gezien worden. Dat begint bij onze Hemelse Vader. Hij ziet ons als Zijn geliefde kinderen. Vanuit die overtuiging trekken onze lokale medewerkers op met gezinnen in Oost-Europa. Naast praktische en sociaal-emotionele steun delen we ook de hoop die alleen in Christus te vinden is. Onze gezinscoaches, ik noem ze wel eens 'engelen', zorgen ervoor dat mensen zich gezien voelen. Ze bieden een luisterend oor. Een hand op de schouder. Want hulp is niet alleen wat je geeft, maar vooral h^oe je geeft. Samen met lokale kerken vormen we een gemeenschap om hen heen. Een plek waar mensen weer meetellen. Waar ze gezien worden. En waar waardigheid stap voor stap terugkeert.

In dit magazine leest u daar voorbeelden van. Een meisje dat opbloede omdat ze gezien werd. Een lokale medewerker die dagelijks naast gezinnen staat en hen echt ziet. Ook u speelt daarin een onmisbare rol. Door uw betrokkenheid, uw gebed en uw steun maakt u het mogelijk dat mensen niet langer onzichtbaar zijn. U helpt mee om mensen te laten ervaren: ik doe ertoe. Ik word gezien.

Dank u wel dat u omziet naar uw naaste in Oost-Europa!

Ik wens u veel leesplezier.

Joeke van der Mei
Directeur

24

Jouw land, mijn land

**“Ik voelde dat
Zijn liefde
persoonlijk, echt en
onvoorwaardelijk
was.”**

Gezien, gekend, geliefd: Anelia vond liefde bij God

Anelia uit Bulgarije ontdekte Gods liefde en een warme gemeenschap. Die ervaring zet ze nu zelf in om ook anderen te laten zien, dat ze ertoe doen.

Toen Anelia 14 was, voelde eenzaamheid als iets gewoons. Haar vader overleed toen ze jong was. Kort daarna verhuisde haar moeder met het gezin van Bulgarije naar Griekenland. Daar begon een moeilijke periode. Op school werd ze buitengesloten, omdat ze de taal niet sprak en ‘anders’ was. Vastberaden leerde ze Grieks en vond ze haar weg. Maar toen het gezin in 2017 terugkeerde naar Bulgarije, kwam het gevoel van alleen zijn opnieuw terug. Alsof ze nergens echt thuishoorde. Ook God voelde ver weg: aanwezig in tradities en rituelen, maar niet in haar dagelijks leven.

Persoonlijke relatie met God

Alles veranderde toen haar nichtje haar uitnodigde voor een christelijke jongerenbijeenkomst. Vanaf het eerste moment werd ze warm ontvangen. De aanwezige jongeren begroetten haar hartelijk en met open armen. “Voor het eerst wist ik dat ik geaccepteerd werd zoals ik ben,” vertelt Anelia. Hier ontdekte ze dat God niet ver weg is, maar dichtbij en persoonlijk. Via de jongerengroep ontmoette ze ook een van onze lokale medewerkers, die haar uitnodigde voor zomerkamp. Dat kamp veranderde haar leven. Daar gaf Anelia haar leven aan Jezus. “Ik voelde dat Zijn liefde persoonlijk, echt en onvoorwaardelijk was.” De jongeren die ze daar ontmoette, voelden als een tweede familie: samen lachen, bidden, delen en er voor elkaar zijn als het moeilijk is.

Een verschil maken voor anderen

In deze gemeenschap ontdekte Anelia dat geloof meer is dan iets waar je in gelooft.

Het is iets wat je beleeft, elke dag opnieuw. Liefde in actie. Zorgen voor elkaar. Omzien naar wie het moeilijk heeft. Dat veranderde niet alleen haar kijk op God, maar ook de kijk op haar eigen leven en toekomst. Nu, op haar 23e, zet Anelia zich al zeven jaar in als vrijwilliger bij ons.

“Voor het eerst wist ik dat ik geaccepteerd werd, om wie ik ben.”

Ze begon in een van onze gaarkeukens, hielp kinderen in het sponsorprogramma en deelde voedselpakketten uit. “Vrijwilligerswerk betekent dat je jouw tijd

en energie inzet om hoop en vreugde te brengen,” zegt ze. “Ik zal nooit vergeten hoe blij mensen keken, zodra ze de auto van Zending over Grenzen zagen verschijnen.” Soms zit hulp in iets kleins: er zijn, luisteren, laten zien dat iemand waardevol is. Juist dat maakt het verschil.

Anderen echt zien

Anelia's verhaal raakt anderen. Haar inzet werkt aanstekelijk. Zoals een van onze coördinatoren zegt: “Gemeenschappen hebben dringend vrijwilligers nodig. Mensen die omzien naar anderen. Mensen die liefde handen en voeten geven.” Anelia laat zien wat er gebeurt wanneer iemand die zich ooit alleen voelde, nu zelf hoop brengt. En dat is precies waar het om draait: dat ook anderen mogen ervaren dat ze niet alleen zijn. Dat ze gezien worden. Dat ze geliefd zijn.

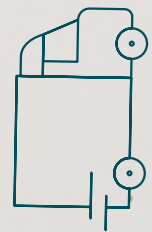
Anelia als vrijwilliger op zomerkamp.

Waar armoede uitzichtloos lijkt, willen wij hoop brengen. Met praktische en emotionele hulp, training en begeleiding helpen we mensen uit de armoede. Ook delen we met hen de hoop die alleen in Christus te vinden is. Want wij geloven dat God echte verandering van binnenuit kan brengen in hun hart. Daarom verbinden we hulp én geloof, in woord en daad. Samen met lokale kerken vormen we een gemeenschap om hen heen, waarin mensen zich gezien voelen. Op die manier kunnen mensen groeien naar een hoopvol bestaan. Ons uiteindelijke doel is dat mensen in de toekomst op eigen benen kunnen staan en zelfredzaam worden.

Op weg naar mensen in DIEPE ARMOEDE

Voor onze hulpverlening is transport onmisbaar. Niet alleen vanuit Nederland naar Oost-Europa, maar ook ter plaatse. Want hoe komen de goederen terecht bij de mensen die het zo broodnodig hebben? En hoe kunnen onze gezinscoaches gezinnen, kinderen en ouderen in afgelegen dorpen bereiken? We laten u graag zien, hoe dat mogelijk wordt gemaakt ...

1

Via donateurs, sponsors, bedrijven en kerken ontvangen we veel hulpgoederen. Ook inzamelacties als het 'leggen' van de detaillistenbeurs PLMA in de RAI leveren heel veel essentiële producten voor mensen in armoede.

2

In ons magazijn in Almere worden de goederen gesorteerd door veel vaardige en toegewijde vrijwilligers.

In beeld

Daarna is het klaar voor vertrek naar ons overslagpunt in Sibiu, Roemenië.

3

Eenmaal in Sibiu, Roemenië worden de goederen – op basis van de nood en de vraag – verdeeld over de verschillende landen waar we werken. En opnieuw vertrekken vrachtwagens met goederen voor enkele honderden of duizenden kilometers. In Roemenië gebruikt ons team daar zelfs nog een 'oude' vrachtwagen van Zending over Grenzen voor.

4

Na aankomst in de betreffende landen is het de beurt aan de gezinscoaches om een bezoek te brengen aan de gezinnen, kinderen en ouderen die afhankelijk zijn van hulp. Over vaak belabberde wegen – in de winter ook nog eens extra moeilijk begaanbaar vanwege sneeuw en ijs – weten de gezinscoaches deze mensen te bereiken. Alleen dát al is een enorme bemoediging voor de mensen in nood. Er is iemand die hen ziet en de moeite neemt om hen te bezoeken.

In beeld

En wat een verrassing als de gezinscoach ook nog goederen of producten komt brengen die zo onmisbaar voor hen zijn.

5

Verhoogt ons magazine uw betrokkenheid bij Oost-Europa? Kijk op bijgevoegde antwoordkaart hoe u ons dat kunt laten weten.

Stralende gezichten als spullen zoals warme dekens of schoolmateriaal worden uitgekapt. Daar wordt toch iedereen blij van!

Om de mensen die in diepe armoede leven bij te staan, rijden gezinscoaches duizenden kilometers per jaar onder alle weersomstandigheden en over vaak moeilijk begaanbare wegen.

De betrouwbaarheid van auto's, waarvan de meeste inmiddels meer dan 550.000 km op de teller hebben staan, is twijfelachtig. Daarom is er dringend behoefte aan nieuwe(re) auto's.

Wilt u daaraan bijdragen?

Neem contact op met Hannie van Schaik (06 - 3860 6543) voor meer informatie of scan de QR-code.

WAAROM HEB JIJ ZO'N GEKKE BOVENLIP?" Galina schrok van deze brutale vraag. Ze schuifde juist rustig over de onverharde straat richting het dorpscentrum, met een dun vestje strak om zich heen geslagen als een harnas. Haar 82-jarige, magere lijf deed al lang niet meer wat ze wilde, maar haar buik rommelde vandaag eindelijk hard genoeg om naar de gaarkeuken te gaan. Ze was al maanden geleden uitgenodigd door een veel te vrolijke vrijwilliger, die haar aan de deur vertelde over gratis maaltijden. Galina verdroeg alleen het idee al niet om een gesprek te voeren met zo'n enthousiasteling, maar het brood dat ze meestal in water en suiker dipte was nu op en haar kleine pensioentje werd pas over een paar dagen uitgekeerd. Ze had alle moed bij elkaar geraapt en sprak zichzelf mompelend toe: "je kan dit Galina. Je hoeft vast niemand je verhaal te vertellen." Ze werd dan ook volledig overvallen door de vraag, die ze niet meer gehoord had sinds ze ruim twintig jaar geleden besloot dat ze beter af was in haar eentje. En wie durfde haar dat zo ongegeneerd te vragen? Galina keek omlaag. Een ongemanierd jongetje van een jaar of vijf met een warrige haardos. "Waar zijn je ouders?" vroeg Galina, zijn pijnlijke vraag ontwijkend. Nu was hij van zijn stuk gebracht. Zijn nieuwsgierige, bruine ogen richtten zich niet langer op Galina en het litteken op haar lip, maar keken verslagen omlaag naar zijn afgetrapte schoenen. Galina voelde zich bijna schuldig, ware het niet dat plotselinge boosheid, verdriet en gemis haar benen nog meer deden trillen dan normaal. De vraag sleurde haar terug naar het moment dat haar leven veranderde. Ze had het met man en macht verbannen naar de donkerste hoek van haar geheugen. Maar daarmee had ze ook haar dochter – en uiteindelijk iedereen – uit haar leven geduwd. Het litteken was het enige stukje dat bleef bestaan, zichtbaar voor iedereen behalve haarzelf. Om de bubbel van haar zelf gecreëerde werkelijkheid intact te houden, had ze al jaren niet meer in een spiegel gekeken. "Mijn ouders zijn in een ander land gaan werken", zei het jongetje, dat zijn pijnlijke waarheid wel trotseerde. "Ik woon bij mijn oma, maar ze is ziek en kan niet voor mij zorgen. Ik ga eten voor haar halen bij de gaarkeuken. U bent ook oud, dus u gaat daar vast ook naartoe. Mag ik meelopen?" "Nu snap ik waarom jij zo onfatsoenlijk bent", had Galina willen zeggen. Maar dit jonge kind dat – nu ze beter naar hem keek – verloren over straat liep, tegen elk los steentje trappend, maakte haar ijzige hart een paar graden warmer. Misschien doordat hij wél zijn treurige verhaal durfde te delen, of dat zijn vrijmoedige uitnodiging liet zien dat zijn eerste vraag ook wel iets onbevangen en vertederends had. "Nou, vooruit dan maar", zei Galina, zichzelf verrassend. "Maar geen persoonlijke vragen meer." "Wat zijn persoonlijke vragen?" vroeg het jongetje. Er ontsnapte een lachend "ha!" uit Galina's mond. Ze schrok ervan – wanneer had ze voor het laatst gelachen? "Jij bent me d'r eentje", zei Galina hoofdschuddend, terwijl bleek dat haar mondhoeken toch nog omhoog konden krullen. Wat zou er gebeuren als zij ook zo eerlijk was? Zo vrij als dit jongetje had Galina zich ook alleen maar als kind gevoeld. Wat verlangde ze daar ineens naar terug... Galina zweeg even. "Ik heb dat litteken", zei ze uiteindelijk, "omdat mijn man me ooit probeerde te doden."

Verder lezen?

Bent u benieuwd hoe het Galina vergaat als ze de gaarkeuken bezoekt?
Scan de QR-code en u leest het op onze website.

*Beschikt u niet over digitale middelen?
Vraag ons naar de papieren versie.*

'HIER ERVAREN ZE AANDACHT, WARMTE EN HOOP'

Als jongen droomde Bebe ervan om profvoetballer te worden. Maar God had een ander plan met zijn leven. Bebe is een van onze lokale gezinscoaches en zet zich met hart en ziel in voor de Roma-gemeenschappen in Roemenië. Hij helpt kinderen en gezinnen die opgroeien in diepe armoede. "Als ik een glimlach zie op het gezicht van een kind of een ouder, weet ik dat het de moeite waard is," zegt hij.

Bebe

Bebe (32) uit Roemenië weet hoe het is om op te groeien in een Roma gemeenschap, aangezien hij zelf uit een Roma gezin komt. Hij begon als vrijwilliger bij Zending over Grenzen en in 2022 kwam hij bij ons in dienst als gezinscoach. Hij is getrouwd en samen met zijn vrouw heeft hij twee zontjes.

Bebe groeide zelf op in een Roma-familie en kent de realiteit van armoede van dichtbij. Zijn jeugd speelde zich af tussen kinderen die nauwelijks kansen kregen. "Toen ik jong was, maakte misschien twee procent de middelbare school af," vertelt hij. "De meeste kinderen stopten al veel eerder met school." Toch voelde Bebe dat er meer mogelijk was. Hij wilde laten zien dat een andere toekomst wél haalbaar was. Die overtuiging bracht hem uiteindelijk bij Zending over Grenzen. Al lang voordat hij officieel in dienst kwam, was hij actief als vrijwilliger. In die periode stond hij ook voor een belangrijke keuze: zou hij naar het buitenland vertrekken om geld te verdienen voor zijn familie, zoals zovelen doen, of blijven om zich volledig in te zetten voor het werk van God? Bebe besloot te blijven. "Ik voelde dat God mij hier nodig had," zegt hij.

Een van hen

Dagelijks gaat hij de wijk in waar hij zelf ook woont om de ouders van kinderen te bezoeken die deelnemen aan de Naschoolse Zorg. Hij praat met de ouders over hun situatie en over de uitdagingen waar ze mee te maken hebben. Omdat hij gezien wordt als 'een van hen' door

zijn afkomst, vertrouwen ze Bebe. "We bidden samen en ik schrijf op wat ze vertellen," legt hij uit. "Zo probeer ik hen echt te begrijpen." Bebe helpt elke werkdag bij de Naschoolse Zorg. Daar krijgen de kinderen hulp bij hun huiswerk, eten ze samen en zingen ze liederen. Ook vertelt Bebe over Gods liefde. "Veel van deze kinderen groeien op in moeilijke omstandigheden. Hier ervaren ze aandacht, warmte en hoop." Naast zijn werk met de kinderen is Bebe verantwoordelijk voor verschillende gemeenschappen. Als ergens een probleem ontstaat, probeert hij zo snel mogelijk langs te gaan bij het gezin dat hulp nodig heeft. Een bijzondere ervaring liet hem zien hoe belangrijk dat kan zijn. Op een nacht droomde Bebe dat een vader uit de gemeenschap hem om hulp vroeg voor een kachel, omdat zijn kinderen het zo koud hadden. De volgende nacht droomde hij hetzelfde. Toch schonk hij er weinig aandacht aan. Maar toen hij overdag plotseling sterk het gevoel kreeg dat hij moest gaan kijken, besloot hij gehoor te geven. Het was hartje winter, ongeveer vijftien graden onder nul. Toen hij het huis binnenkwam, zag hij dat de vader probeerde een kapotte, zwartgeblakerde kachel te repareren. Bebe reed meteen naar de stad, kocht

Bebe met kinderen uit een van de gezinnen die worden gesponsord.

**VERANDERING
BEGINT VAAK KLEIN:
MET AANDACHT**

een nieuwe kachel en bracht die naar het gezin. “De blijdschap op de gezichten van de kinderen was onbeschrijfelijk,” vertelt hij.

Gezien worden

De armoede in Roemenië is hard. Veel gezinnen leven zonder stabiel inkomen, zonder goede verwarming en soms zelfs zonder voldoende eten. Huizen zijn slecht geïsoleerd, klein en overvol. Vooral in landelijke gebieden is weinig werk of mensen zijn afhankelijk van tijdelijk werk. Kinderen zijn vaak de grootste slachtoffers van deze omstandigheden. Maar materiële hulp is niet het enige wat mensen nodig hebben. Veel Roma-gemeenschappen hebben te maken met vooroordelen en uitsluiting. Door stereotypen over hun uiterlijk of cultuur voelen veel mensen zich buitengesloten. Daarom probeert Bebe hen niet alleen praktisch te helpen, maar hen ook te laten voelen dat ze gezien worden. Dat kan soms heel eenvoudig zijn. Wanneer gezinnen hem uitnodigen om mee te eten, gaat hij vaak aan tafel zitten. “Hoewel ze niet veel hebben,” zegt hij, “wil ik hun wel laten zien dat ze waardevol zijn. Ze zijn kostbaar in Gods ogen.” Bebe herinnert zich een bezoek dat diepe indruk op hem maakte. Hij ging naar een gezin om een voedselpakket te brengen. Toen hij het erf op liep, zat de moeder huilend voor het huis. “God heeft je gestuurd,” zei ze. “Ik bid sinds vanochtend dat Hij iemand stuurt. Mijn

kinderen hebben sinds gisteren niets gegeten.” Voor Bebe was dat een confronterend moment. “Je beseft hoe groot de nood is,” zegt hij. “En hoe belangrijk het is dat we er zijn en de mensen zien.”

Aandacht leidt tot verandering

Hoewel het werk soms zwaar is, geeft het ook veel voldoening. Vooral wanneer hij ziet dat er verandering plaatsvindt. “Toen wij in deze gemeenschap begonnen, lag het analfabetisme rond de 90 tot 95 procent en ook het percentage kinderen dat vroegtijdig school verliet was zo hoog. Nadat wij jarenlang aan het werk zijn gegaan in deze gemeenschap, is het percentage schooluitval inmiddels gedaald naar ongeveer 15 procent. Voor Bebe zijn dat tekenen van hoop. “Het mooiste moment is wanneer mensen weer vertrouwen krijgen,” zegt hij. “Wanneer ze weer durven te dromen, weer lachen, of een kleine stap vooruitzetten.” Langdurige verandering is mogelijk door te investeren in onderwijs, werkgelegenheid en stabiele ondersteuning voor gezinnen. “Mensen hebben kansen nodig,” zegt Bebe. “Niet alleen hulp voor vandaag, maar ook perspectief voor morgen.” Aan iedereen die dit werk ondersteunt, wil hij meegeven: “Dank u dat u mensen in armoede ziet en dat u gelooft in hun mogelijkheden. Verandering begint vaak klein: met aandacht. Maar juist die kleine daden kunnen een enorme impact hebben.”

WETENSWAARDIGHEDEN

Uit en over Oost-Europa

VIDEO

ONZE HULP IN OEKRAÏNE GAAT DOOR

In het oosten van Oekraïne is het elke dag overleven. Verwoeste huizen, kapotte bruggen en kerken liggen in puin. Elke dag klinken de sirenes en om de haverklap valt de stroom uit. Collega Volodymyr Brychuk bezoekt het gebied en ziet met eigen ogen wat er nodig is. Bekijk de video op onze website en bid mee voor christenen in Oekraïne.

Bekijk de video via onze website of scan de QR-code

BOEK

DE GLAZEN TUIN SCHUILPLAATS VOOR ANDERE TIJDEN

'De glazen tuin' van Tatiana Țibuleac en 'Schuilplaats voor andere tijden' van Georgi Gospodinov zijn niet voor niets veelgeprezen. Het zijn beide boeken met een enorme rijkdom aan ideeën, beelden en metaforen. De 'glazen tuin' bevindt zich in Chisinau, de hoofdstad van Moldavië, 'Schuilplaats' speelt voor een belangrijk deel in Bulgarije.

DOCUMENTAIRES OVER DE OORLOG IN OEKRAÏNE

De oorlog in Oekraïne duurt nu al ruim vier jaar. In het nieuws is de aandacht afgenomen of verschoven naar andere werelddelen. NPO Doc verzamelde de afgelopen jaren verschillende documentaires over Oekraïne.

Deze zijn te zien via: npodoc.nl/artikelen/documentaires-over-de-oorlog-in-oekraïne

DOCU

ALLE KLEINE BEETJES HELPEN

Maakt u gebruik van inktcartridges via 123 inkt. Wist u dat u de lege cartridges kunt terugsturen en daarvoor een vergoeding kunt ontvangen en doneren aan Zending over Grenzen?

пиріжки = PYRIZHKY

Oekraïense deegpakketjes met vulling

Ingrediënten (20 porties):

- 300 g spitskool
- 25 g boter
- 200 ml melk
- 1 tl suiker
- 5 eieren
- 1 pakje bladerdeeg
- ½ zakje verse dille

Bereidingswijze

1. Doe de gesneden spitskool in een bak, strooi er 1 el zout over en laat minimaal 15 min. staan.
2. Druk daarna de spitskool uit in een zeef of vergiet, knijp er zoveel mogelijk vocht uit. Verhit de boter en bak hierin de spitskool 1-2 min.
3. Schenk de melk erbij, breng aan de kook en laat 5-7 min. zachtjes doorkoken, breng op smaak met peper, zout en suiker. Giet de melk af en laat de spitskool afkoelen.
4. Kook 4 eieren in 7-8 min. hard en snijd ze in kleine stukjes. Splits het andere ei en klop het eigeel los (het eiwit wordt in dit recept niet gebruikt).
5. Verwarm de oven voor op 200 °C. Halveer de plakjes bladerdeeg.
6. Meng de spitskool met het fijngesneden ei en de dille. Leg in het midden van elke plak deeg wat koelmengsel, vouw het deeg dicht en bestrijk het met wat eigeel.
7. Bak de pyrizhky's 20 min. in de oven.

Смачного
(Eet smakelijk!)

ETEN

TONEEL

"Wat mij raakte was de wederkerigheid. Het stuk doorbreekt het beeld van: wij hebben de mensen in Oost-Europa iets te bieden en zij hebben iets te ontvangen."

toeschouwer Grensgevallen

Inspirerend toneelstuk

GRENSGEVALLEN

Om de verhalen uit Oost-Europa dichterbij te brengen, voeren wij momenteel het toneelstuk 'Grensgevallen' op voor kerken of (geloofs)bijeenkomsten. Laat u meevoeren naar Oost-Europa, waar Greet Grens u helpt uw grenzen te verkennen of juist te bewaken. Aan het einde van de uitvoering kijkt u terug op een ontmoeting met mensen die proberen een menswaardig bestaan op te bouwen.

'Grensgevallen' in uw kerk?

Als u dit toneelstuk op wilt laten voeren bij u in de kerk, bijeenkomst of groep, kunt u contact opnemen om te reserveren of voor meer informatie:

Renny van der Sleen,
Relatiemanager Kerken

☎ 036 - 536 36 15

✉ rvidsleen@zendingovergrenzen.nl

Wilt u meer mooie verhalen lezen? Kijk op zog.nl/verhalen of scan de QR-code

Om de impact van uw steun te zien, kunt u ons ook volgen op Facebook of Instagram. 📺

Sponsor een gezin!

HELP
MEE!

De omstandigheden van mensen in Oost-Europa die in diepe armoede leven zijn vaak zwaar; werkloosheid en dus weinig tot geen inkomen en hoge kosten voor huur, energie en boodschappen. Hierdoor is er vaak geen geld voor eten, laat staan voor scholing voor de kinderen. Door kwetsbare gezinnen structureel te ondersteunen helpt Zending over Grenzen hen om een zelfredzaam bestaan op te bouwen. Met als doel dat ze niet langer afhankelijk zijn van hulp van buitenaf.

Omzien naar gezinnen

Gezinscoaches zijn nauw betrokken bij het leven van kansarme gezinnen. Zij voorzien gezinnen van praktische hulp en bemoedigen hen in hun omstandigheden. Ook moedigen zijn gezinsleden aan om hun talenten te ontplooiën, om de kinderen naar school te laten gaan en zo te werken aan een zelfredzaam bestaan. Sinds kort is het gezin Mesiti (Albanië) opgenomen in ons sponsorprogramma. Onze gezinscoach zag dat ze zonder support het hoofd niet boven water zouden houden. Vader Mesiti is elektricien, maar heeft geen vaste baan. Moeder

Mesiti is werkzoekend, maar het valt niet mee een baan te vinden. Ondertussen stijgen de kosten voor levensonderhoud en ziet de toekomst er voor hen en hun kinderen somber uit. Ze voelen zich gezegend dat ze nu deel uitmaken van het hulpprogramma om zo te werken aan een beter bestaan.

Wilt u dit gezin ondersteunen zodat hun omstandigheden en toekomst verbeteren? Word sponsor van familie Mesiti of een ander gezin in armoede. Al voor € 27,50 per maand geeft u een gezin de broodnodige praktische en emotionele hulp en geloofsondersteuning.

Meer weten?

Scan de QR-code en ontdek hoe sponsoring werkt. Of **meld u direct aan als sponsor** en mail naar sponsoring@zendingovergrenzen.nl

Goede kleding en schoenen blijven nodig in Oost-Europa. De douaneregels zijn aangescherpt en we mogen alleen nog nieuwe kleding en nieuwe schoenen invoeren. In een opwelling iets gekocht en u draagt het niet? Lever het gerust in voor iemand in Oost-Europa.

Bied praktische hulp met nieuwe producten

Veel arme gezinnen in Oost-Europa hebben geen geld voor noodzakelijke verzorgingsproducten. U kunt hen helpen!

Enig idee hoe blij moeder Olga met een pak luiers is?

Help mee en doneer **luiers** of andere **verzorgingsproducten**, zoals (baby)zeep, billendoekjes of maandverband. Deze producten zijn altijd nodig.

Weten welke goederen en producten nog meer nodig zijn? Kijk op zog.nl/hulpgoederen

Voor meer informatie: Hessel Schaap (036 – 536 36 15) of hulpgoederen@zendingovergrenzen.nl

Zien

Een huisdier? Heb ik niet. Ik ben vóór vrijheid en dus tegen beestjes in kooitjes en kommetjes. En in verband met mijn werk is een hond ook geen optie. Ik zie heus wel dat voor sommige mensen een hond van toegevoegde waarde is in hun leven, een vriend, een dier dat je zonder woorden goed aanvoelt, maar er is ook iets merkwaardigs aan de hand in de relatie tussen mens en dier. Het lijkt erop dat we iets essentieels zijn kwijt geraakt in ons mens-zijn en dat dieren die leemte moeten opvullen.

Zo kunnen hyperactieve of juist angstige mensen(kinderen) een workshop koeknuffelen volgen. Met zo'n beest kun je immers heerlijk koemuniceren. Voor een teamtraining kun je bij varkens terecht. Waarbij je overigens wel het risico loopt dat teamleiders met een groot ego ontmaskerd worden, want daar houden varkens niet van. Er is een verhaal bekend van aan wat arrogante vrouwelijke manager die door een varken in de hoek van het kot werd gegooid – maar dat terzijde. Steeds meer Amerikaanse luchthavens hebben therapiedieren, beestjes die je kunt aaien om je luxezorgen te vergeten. Steeds meer bedrijven kiezen voor een kantoorhond (zo'n hond brengt gezelligheid en houdt je personeel in beweging) en een Amsterdamse universiteit heeft ooit een puppykamer ingericht waar studenten een kwartiertje hun tentamenstress kwijt kunnen.

Wat is er aan de hand? Zou het ermee te maken kunnen hebben dat mensen steeds minder innerlijke rust en vrede kennen en vanuit die onmacht daarom hun tijdelijke toevlucht zoeken bij een dier?

Ik put graag uit Gods Woorden, waarin Hij zich openbaart als de God die mij kent en doorgrondt. Een voorbeeld uit het Oude Testament en een uit het Nieuwe Testament waaruit dat blijkt.

Je kent vast het verhaal in het Oude Testament, waarin Hagar haar meesteres (Sara) ontvlucht en de wildernis in trekt. Zonder geld, zonder water, zonder eten, zonder plan. Eenzaam, met een gevoel van verlatenheid en misschien wel waardeloosheid. Op een gegeven moment stuit zij op een bron en daar ontmoet zij een engel die haar vervult en sterkt met nieuwe hoop. Om dat te markeren en onderstrepen noemt Hagar God 'El Roi':

U bent de God die naar mij omziet. God ziet, kijkt aandachtig, merkt je op, Zijn oog ontgaat niets. Hij weet wat nodig is.

In Johannes 9 ontmoet ik een Jezus Die ziet. Hij ziet een blindgeborene. Jij hebt misschien ook wel de neiging om dan meteen door te gaan in die geschiedenis, want je wilt weten hoe dat verhaal afloopt. Maar het wonder begint bij Jezus Die ziet.

Jezus ziet geen duizenden op een hoop. Hij ziet die ene, jou. Voor Hem bestaat geen onpersoonlijkheid. Hij ziet wat dwarsligt, wat een onmogelijkheid lijkt, waar perspectief mist, angst overheerst, nood verlamt, waar mensen vastlopen. Hij ziet jou, Hij kent je door en door. Zelfs de dingen die je zelf niet zo goed onder woorden weet te brengen.

“Ik vergeet jou nooit,” zegt God. “Ik heb je in mijn handpalm gegrift. Mijn gedachten aan jou zijn talrijker dan de zandkorrels aan de zee.”

Jij en ik worden uitgenodigd om te kijken zoals God ziet. Om zo de ander die Hij op je weg plaatst te zien zoals God hem of haar bedoeld heeft. Als je zó kijkt, ontdek je meestal iets moois!

Els van Dijk

Els van Dijk is spreker, columnist en auteur van diverse boeken. Ook biedt ze individuele coachings-trajecten. Van Dijk begon haar leven als leerkracht in het basisonderwijs en doceerde later aan de Evangelische Hogeschool en de Christelijke Hogeschool. Tot augustus 2022 was ze 22 jaar lang directeur van de EH.

“Erbij horen is een diep verankerde behoefte.”

Roos Vonk over ‘Niet gezien worden’

En de weg terug naar eigenwaarde

Gezien worden en ergens bij horen zijn volgens hoogleraar sociale psychologie Roos Vonk diepgewortelde behoeften. Wanneer je jarenlang buiten de groep valt en niet gezien wordt, zoals voor veel mensen in armoede het geval is, heeft dat grote gevolgen. “In armoede leven kan heel ondermijnend zijn voor je zelfbeeld”, zegt Vonk. Dat is niet alleen een mentaal probleem, verklaart de hoogleraar. “Omdat bij een groep horen zo’n diep menselijk verlangen is – en vroeger zelfs van levensbelang was – doet buitengesloten worden instinctief pijn. In het brein worden daarbij dezelfde gebieden actief als bij fysieke pijn.” Herstel is mogelijk, volgens Vonk: “wanneer iemand je een gevoel van veiligheid geeft en je een goede sociale inbedding ervaart. Maar je moet er niet te makkelijk over denken. Het kan tijd kosten.”

“De pijn van er niet bij horen activeert in het brein zelfs dezelfde gebieden als fysieke pijn.”

Zo'n zelfbeeld is een verraderlijk iets, volgens de hoogleraar. “Wanneer je een positief zelfbeeld hebt, denk je vaak dat dat vanuit jezelf komt. Je beseft niet dat je geaccepteerd wordt door de mensen in je omgeving of succes hebt in je werk, sport of hobby. Pas als dit wegvalt, ervaar je de impact ervan op je zelfbeeld.” Als je arm bent terwijl mensen in je omgeving het beter hebben, kan dat contrast het gevoel versterken dat je er niet bij hoort. Dat tast je zelfbeeld aan, zeker wanneer dat gevoel lange tijd aanhoudt. “Instinctief doen mensen hun best om bij de groep te horen en voegen ze zich naar sociale normen om de harmonie te bewaren. Maar wanneer je erbuiten blijft vallen, ontstaat het gevoel ‘waarom zou ik mijn best nog doen.’” Dat zie je volgens Vonk in onze maatschappij bijvoorbeeld bij randgroepjongeren of mensen die radicaliseren. Bij langdurige armoede is er nog een ander probleem. “Het kan een bewustzijnsvernauwing veroorzaken. Je denkt alleen nog maar aan geld en overleven. Als je je niet met anderen in je omgeving verbonden en solidaire voelt, ontwikkel je een negatief beeld van de wereld waar jij niet bij hoort. Bovendien kun je de vaardigheid om met anderen om te gaan verliezen wanneer je weinig sociale contacten hebt.”

Van wantrouwen tot ontgooien

Het is een weinig rooskleurig plaatje dat geschetst wordt, maar Vonk ziet ook veel veerkracht in de menselijke psyche. Er zijn volgens haar verschillende factoren die een zelfbeeld kunnen herstellen. “Vanuit theorieën over veilige hechting in intieme relaties, zie je dat mensen met een hechtingsprobleem uiteindelijk minder bindingsangst krijgen wanneer ze een relatie krijgen met iemand zonder dat probleem. Daarom denk ik dat iemand die

veiligheid biedt een goede rol kan spelen in het herstellen van iemands eigenwaarde.” Een gezinscoach, die namens Zending over Grenzen mensen in armoede wil begeleiden naar een beter bestaan, kan zo'n rol innemen. “Al kan er in eerste instantie wantrouwend gereageerd worden.” Door het negatieve beeld dat gemarginaliseerde mensen kunnen hebben van de wereld waar zij buiten staan, kan de plotselinge interesse opgevat worden als onoprecht of als een werkopdracht. “Maar wanneer zo'n gezinscoach zijn of haar rol waarmaakt, bijvoorbeeld door vaker terug te komen, gesprekken te onthouden of problemen daadwerkelijk aan te pakken, dan kan diegene wel emotionele krediet winnen.” Als mensen zich langere tijd niet gezien of buitengesloten voelen, is wantrouwen volgens Vonk één van de mogelijke reacties op hulp, maar het kan ook voelen als een warm bad. “Je krijgt iets wat je jarenlang hebt gemist. Alsof je lange tijd je instinct om erbij te horen wegduwde en nu eindelijk de opluchting voelt omdat het toch wél mogelijk blijkt. Dan kan iemand ontgooien en zelfs in tranen uitbarsten.”

Wij-gevoel

Zo'n nieuwe, veilige relatie met een gezinscoach kan dus van grote betekenis zijn. Maar één persoon alleen is niet genoeg voor blijvend herstel. “Het is belangrijk dat zo'n gezin uiteindelijk een stevige, sociale inbedding heeft, voor wanneer de gezinscoach weer uit beeld verdwijnt. Met zo'n netwerk kan een gezin meer dragen. Veilige, sociale relaties zijn niet alleen goed voor het herstel, maar ook voor het behoud van je eigenwaarde. Zelfs als je in armoede leeft en het gevoel hebt dat je niet bij de samenleving hoort, dan kunnen veilige sociale relaties je gevoel van eigenwaarde beschermen. Het hebben van een

Roos Vonk

Roos Vonk is hoogleraar sociale psychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Ze doet wetenschappelijk onderzoek en geeft onderwijs aan studenten, over onder meer zelfkennis en zelfbedrog, gedragsverandering en mens-dier-natuur-relaties. Daarnaast maakt ze wetenschappelijke kennis toegankelijk en toepasbaar voor een breed publiek via lezingen, columns, artikelen en boeken (o.a. 'Je bent wat je doet', 'Collega's en andere ongemakken', 'O nee, dit gaat over mij'). In haar boek 'Mijn ego heeft altijd gelijk' is meer achtergrond te vinden over de behoefte om erbij te horen en de relatie met zelfbeeld en zelfwaardering.

wij-gevoel met mensen die in een soortgelijke situatie zitten, kan je behoeden voor het destructieve gevoel van gemarginaliseerd zijn en niet gezien worden."

Zelfbeeld oppeppen

Een andere factor die Vonk benadrukt voor het herstellen van een negatief zelfbeeld, is het erkennen van talenten en succes. "Omdat mensen in armoede misschien lang geen werk hadden, ontstond het gevoel: 'ik kan niks'. Erkenning van je bekwaamheid en aansporing om je talent te gebruiken, ook in bijvoorbeeld onbetaald werk, kan je zelfbeeld oppeppen." Sommige mensen herstellen nooit helemaal van een lange tijd niet gezien worden. "Voor een deel is zelfwaardering genetisch bepaald. Herstel is ook afhankelijk van hoe veerkrachtig je bent en of je een omgeving hebt waarop je kunt terugvallen. Iemand met een negatief zelfbeeld zal nooit overlopen van zelfvertrouwen, maar je kunt wel al na een paar maanden verschil gaan merken." Verschil of geen verschil op mentaal vlak, de basisbehoeften hebben volgens Vonk altijd voorrang. "Als de materiële nood niet geregeld is, zit dat al het andere in de weg."

Innerlijke stem

Wanneer het zelfbeeld langzaam herstelt, is er volgens Vonk nog een slag te slaan om sterker in je schoenen te staan: "Je hoopt dat mensen weer leren luisteren naar hun innerlijke stem. De stem die hen jarenlang vertelde dat ze niet goed genoeg waren om mee te doen, wordt eindelijk stiller." Maar die innerlijke stem staat niet los van de buitenwereld, benadrukt ze. Juist het ervaren van acceptatie en veiligheid maakt ruimte om opnieuw te ontdekken wat voor iemand zelf belangrijk is. "Wat zijn je eigen waarden? Wat wil jij eigenlijk? Voor een gezond zelfbeeld is het belangrijk dat mensen dat weer leren ontdekken. Dat kan en mag eindelijk weer, wanneer je niet meer voortdurend hoeft te bewijzen dat je goed genoeg bent."

In gesprek met directeur Joeke van der Mei

We vragen Joeke van der Mei, nieuwe directeur van Zending over Grenzen, om te reageren op het thema 'gezien worden'. Hij deelt zijn visie en ziet een mooie overeenkomst tussen de psychologische theorie en de praktijk in Oost-Europa.

Gezien worden vind ik de kern van mens-zijn. De mens is niet gemaakt om alleen te zijn. Als je niet meer gezien wordt, verdwijnt je waardigheid. Uiteindelijk worden we allemaal écht gezien door God, als zijn geliefde kinderen. Als ik lees wat Roos Vonk hierover zegt, weet ik dat we als Zending over Grenzen op het goede spoor zitten. Dat is precies wat wij proberen te doen: mensen écht zien. Tijdens mijn laatste reizen naar Moldavië en Roemenië wilde ik gezinscoaches een nieuwe naam geven: engelen. Ze zijn echt boodschappers van Gods liefde. De praktische hulp – een voedselpakket, nieuwe schoenen, onderwijsmateriaal – is de vorm. De echte impact zit in hóe we hulp bieden en met welke houding. We horen vaak terug van mensen die we helpen, dat ze dat ook voelen. We komen met gevulde handen, maar uiteindelijk gaat het om de hand op de schouder. Gezinnen krijgen niet alleen praktische hulp, maar ook liefdevolle aandacht en emotionele steun. Tegelijk proberen we hen weer onderdeel te laten worden van een gemeenschap. Dat sluit naadloos aan bij wat Roos Vonk beschrijft. Je zou bijna denken dat mevrouw Vonk met ons mee is geweest op een donateursreis. Bij één gezin zag ik hoe een man zijn eigenwaarde terugkreeg. Van een afzijdige man, die uit wantrouwen en trots onze hulp weigerde, naar iemand die door erkenning van zijn afhankelijkheid weer zelfvertrouwen kreeg. Trots liet hij het gereedschap zien dat hij van Zending over Grenzen ontving en waarmee hij net zijn eerste klus als bouwvakker had gedaan. Waardigheid zit voor zo'n groot deel in participatie en daar willen we de gezinnen in onze hulpprogramma's altijd toe uitnodigen. Onze collega's in Oost-Europa delen werkelijk Gods liefde uit: materieel en immaterieel. Zij zijn beschikbaar en kunnen een kanaal zijn voor Gods liefde. De gezinscoaches – of engelen – zijn vaak ook pastors in hun lokale kerk en dan zie je: zij zijn de handen en voeten van de kerk. In hun gemeenschappen zijn ze kerk in woord en daad. Dat maakt onze hulp zo sterk. Daarom voelt het als een zegen om hier te mogen werken. ❧

Joeke van der Mei

Joeke is sinds december 2025 directeur van Zending over Grenzen. Hij is getrouwd en heeft 3 kinderen. Voor zijn intrede bij Zending over Grenzen, was hij directeur van het Bartimeüs Fonds en Dorcas. Zijn drijfveer om in deze sector te werken, is te vinden in Lucas 4:18. Daarin zegt Jezus: "De Geest van de Heer rust op Mij, want Hij heeft Mij gezalfd. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij Mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven." Ook Matteüs 25:40 biedt inspiratie: "Ik verzeker jullie, alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan." Deze teksten laten volgens Joeke zien dat wij een opdracht te vervullen hebben: omzien naar mensen in nood, die gevangen zitten en armoede lijden. Bij Zending over Grenzen kan hij die opdracht van Jezus – samen met zijn collega's - handen en voeten geven.

De impact van...
**...het financieren
van een studie**

“Hoi, ik ben Euvgenia. Ik weet niet of u mij nog herinnert.”

Op een groot scherm verschijnt een Moldavische vrouw met haar man en twee jonge kinderen. Ze spreekt in haar moedertaal. Voormalig Zending over Grenzen-directeur Peter van der Bijl kijkt verward naar de video. “Wat doet dit gezin op mijn pensioenfeest?”

Bij de vertaling valt het kwartje. “Bedankt dat u naast me stond toen ik dit het meest nodig had. Het is al heel lang geleden, maar nu kan ik zeggen dat ik dokter ben geworden. En u hebt daar een grote bijdrage aan geleverd.” Van der Bijl valt stil en pikt een traantje weg. “Jaren geleden hoorde ik voor het laatst iets van Euvgenia, omdat mijn vrouw en ik haar studie sponsorden”, vertelt hij. “Daarna heb ik niet meer aan haar gedacht.” De video die Euvgenia speciaal voor de gelegenheid opnam, komt dan ook onverwacht. “Na al die jaren weer zien hoe het met haar gaat — en wat eruit is voortgekomen — dat raakt me.”

Het was begin deze eeuw toen Van der Bijl verantwoordelijk was voor de veldlanden van Zending over Grenzen en regelmatig in Oost-Europa kwam. Tijdens een van zijn reizen aan Moldavië, ontmoette Peter het gezin van Euvgenia. “De omstandigheden waren zwaar”, vertelt hij. “Intense armoede. De moeder was overleden. De vader was naar Moskou vertrokken om te werken, maar werd op de terugweg beroofd van alles waarvoor hij had gewerkt. Gelukkig hadden de drie kinderen een liefdevolle en betrokken oma die voor hen zorgde.” Bij eerdere sponsorgezinnen leerde hij hun verhaal kennen via een flyer, maar nu stond Van der Bijl er middenin. “Ik weet het nog

precies: je zag en rook de armoede. We moesten achterom, trap na trap, geen lift — tot we hun kleine flat binnenkwamen. Ik zei meteen: ja, dit gezin gaan we sponsoren.” Euvgenia was toen 14 jaar.

Van der Bijl kwam door zijn werk een aantal keer bij het gezin, ook weleens met zijn vrouw Rikst. Zij voelde sterk dat ze Euvgenia een ‘geloof, hoop en liefde’-kettinkje moest geven. “Toen Euvgenia die kreeg, zei ze: ‘van zo’n kettinkje heb ik altijd al gedroomd!’”. Zijn ogen worden waterig terwijl Van der Bijl de anekdote deelt. Hij pauzeert even. “Opvallend”, zegt hij zelf, “hoe scherp dat bezoek me bij is gebleven. Terwijl ik in mijn werk ontzettend veel gezinnen heb ontmoet.” Na een aantal jaren verliet het gezin het sponsorprogramma. Niet lang daarna kreeg Van der Bijl bericht van een Moldavische collega: Euvgenia deed het uitzonderlijk goed op school en kon toegelaten worden tot de artsenopleiding. Maar er was geen geld. “Ze maakte indruk op ons: als een van de weinigen kwalificeerde ze zich zo hoog. Maar ze moest de kans afwijzen vanwege geld.” Samen met zijn vrouw besloot hij Euvgenia’s studie te financieren.

“Mooi om na jaren te beseffen: wauw, het heeft écht gewerkt.”

Zonder die steun was een artsenopleiding altijd onbereikbaar gebleven voor Euvgenia. “Ze had de intelligentie, maar niet de mogelijkheden. Een studie als deze lag buiten haar wereld — ze dacht er zelf niet eens over na. Tegelijkertijd was ze enorm gemotiveerd.” Een aantal jaren ging voorbij terwijl Van der Bijl en zijn vrouw de opleiding sponsorden. Tot het bericht kwam dat ze afgestudeerd was. “Daarna stopten de updates, het sponsorschap was afgerond – en eerlijk gezegd heb ik er daarna nooit meer aan gedacht.” Tot ze ineens op dat scherm verscheen. “Een dokter, getrouwd, moeder!” Van der Bijl

had niet verwacht dat de video zo’n gevoelige snaar zou raken. “Niet dat ik trots was. Wij hebben slechts een bijdrage geleverd. Maar het was wel heel mooi om na jaren weer iets te horen en te beseffen: wauw, het heeft écht gewerkt.”

Volgens Van der Bijl reikt die impact verder dan alleen Euvgenia zelf. “Haar kinderen groeien op in andere omstandigheden dan zij. En als arts neemt ze haar achtergrond mee — ze begrijpt wat armoede met mensen doet. En wat zal ze respect afdwingen: opgeklommen tot arts in zo’n samenleving! Als ik terugdenk aan die eerste ontmoeting... dit had ik nooit kunnen voorzien.”

Euvgenia toen ze werd opgenomen in het sponsorprogramma

"Het was een van de mooiste dagen van mijn leven, toen gezinscoach Nermin mij een kettingzaag en andere materialen bracht."

Salih | Bosnië en Herzegovina

Met een *Project op Maat* maakt u hét verschil in een mensenleven!

Salih uit Bosnië en Herzegovina is een alleenstaande vader. Om in levensonderhoud te voorzien en voor zijn kinderen te zorgen, nam hij werkelijk alle baantjes die er beschikbaar waren. Het werk in zijn regio bestaat voornamelijk uit bosbouw. Het is zwaar werk, waar goede materialen voor nodig zijn. En die goede materialen heeft Salih niet. Daardoor kan hij het werk niet naar behoren doen, wat zijn loon beïnvloedt. Gezinscoach Nermin zag hoe Salih worstelde om voor zijn gezin te zorgen. Hij ondernam actie en dankzij royale giften van donateurs kon er voor Salih nieuw materiaal worden aangeschaft, waarmee Salih zich nu als een ZZP'er kan verhuren en meer verdient.

Investerings nodig

In Oost-Europa verkeren veel gezinnen zoals Salih in een uitzichtloze situatie. Zonder baan is er geen inkomen om een gezin te onderhouden. U kunt gezinnen perspectief bieden door te investeren in een opleiding of materiaal om een eigen bedrijf te starten.

Levens verbeteren door verbinding met collega-ondernemer

Wilt u ook levens verbeteren en ondernemerschap versterken? Neem dan deel aan ons Project op Maat en verbind u met een collega-ondernemer in bijvoorbeeld Albanië, Oekraïne of Bosnië en Herzegovina. Met uw steun helpt u zelfstandige ondernemers en kleine bedrijven aan de middelen die zij nodig hebben om weer vooruit te komen en duurzaam op eigen benen te staan. U investeert niet alleen in een bedrijf, maar ook in een gezin en hun toekomst. Met een Project op Maat maakt u hét verschil in een mensenleven!

Vragen of meer informatie?

Hannie van Schaik, relatiemanager bedrijven, informeert u graag over de mogelijkheden.

Bel 06 - 3860 6543 of e-mail naar bedrijven@zendingovergrenzen.nl.

ABRAHAM 2.0

Een paar weken geleden ontmoette ik hem: Abraham 2.0. We waren op reis met een bevriend Armeens echtpaar in Armenië. Hun grootouders waren voor de Armeense genocide (1915) gevlucht naar Koerdistan, hun ouders vluchtten naar Irak en zij zelf waren vanuit het Irak van Saddam Hoessein gevlucht naar Nederland. Steeds huis en haard verlaten om ergens anders weer opnieuw te beginnen. Maar nu, in Armenië, kwamen ze thuis. Armeens bloed verloochent zich niet...

Verwonderd keken mijn vrouw en ik toe. Maar dat niet alleen, wij deelden ook steeds in de feestvreugde. Wat een hartelijkheid en gastvrijheid! Wij, Nederlanders, weten soms heel subtiel aan te geven, dat we maar weinig tijd voor iemand hebben. Als iemand 's middags om half 6 aanbelt, roepen we tegen elkaar: "Wie kan dat nou zijn, wat een onhandige tijd!" Vervolgens doen we met een vriendelijk gezicht de deur open, heten de beller welkom en zeggen: "Kom er maar in, we gaan alleen wel zo eten...!" Fijntjes geven we zo aan dat die ander het heel kort moet houden, want eigenlijk willen we gewoon opschieten.

Dat was anders toen we Abraham 2.0 ontmoetten. Het was hoog in de bergen waar we met behulp van een plaatselijke chauffeur en jeep hortend en stotend

doorheen reden. Onderweg zagen we vele schaaps- en koeienkuddes, gehoed door herders. Een paar maand per jaar brengen ze daar door. Wat een weidsheid en stilte! Plotseling week de chauffeur van het aloude pad af om naar een tent toe te rijden. Volstrekt onaankondigd voor ons, maar óók voor de tentbewoners.

Allerhartelijkst werden we ontvangen. Binnen de kortste keren stond de tafel vol met fruit, salades, schapenkaas, verse honing, gebraden lamsbout, koekjes en snoepjes. De koffie pruttelde en de gesloten vriendschap werd geregeld beklonken met een glas wodka. De boodschap was heel duidelijk: "Wat een eer en genoeg om jullie hier te mogen ontvangen! Kom, we gaan lekker eten...!" Heel subtiel gaf hij aan dat we niet te snel weg moesten gaan.

Heerlijk om Abraham 2.0 te ontmoeten. Maar tegelijk ook confronterend, zeker als ik in de spiegel kijk. Hoe gastvrij ben ik zelf? Hoe strak is mijn agenda, ook privé? Jammer, want voor ik het weet, mis ik een engel (Hebr. 13:2), zou zonde zijn...

Roel Venderbos

Predikant in Kampen en tot voor kort pastor/geestelijk verzorger in de ouderenzorg (Het Baken in Elburg). Gehuwd. Vader van vier kinderen en opa van zes kleinkinderen.

Wij zijn benieuwd naar uw favoriete rubriek. Laat het ons weten via bijgevoegde antwoordkaart.

“Ik vond ze niet zielig, maar zag juist hoop.”

SPONSOR MANINNE HAARSMa OVER HAAR REIS NAAR ALBANIË

In een nog-net-niet-helemaal-warm namiddagzonnetje in maart, ontmoeten we sponsor Maninne Haarsma op het Stadhuisplein in Almere.

De 46-jarige vrouw deed hier de hele dag mee aan een evangelisatieactie, maar is - gelukkig voor ons - nog niet uitgepraat.

Aan de twinkeling in haar ogen en de levendigheid waarmee ze vertelt, is meteen te merken dat de sponsorreis naar Albanië in 2025 indruk heeft gemaakt. “Ik ging eigenlijk vooral mee omdat mijn moeder ook ging”, vertelt Haarsma. “Zij heeft mijn enthousiasme gewekt. Maar door de reis, en door te zien wat Zending over Grenzen doet, ben ik nu degene die anderen enthousiast wil maken.”

Haarsma's enthousiasme kwam vooral door de focus op zelfredzaamheid. “Dat vind ik zo sterk”, vertelt ze onder het genot van een kop zwarte koffie. “Soms lijkt armoede een bodemloze put, maar Zending over Grenzen helpt mensen écht op weg. Ze kunnen dan trots zijn op zichzelf: ze leren een beroep of starten een zaakje.” In Albanië bezocht ze verschillende projecten, een school en natuurlijk haar eigen sponsorgezin: een vader, moeder en drie kinderen die bij een opa en oma in huis wonen. “Van tevoren had ik weinig verwachtingen, maar ik was blij verrast door hun gastvrijheid. Ik kreeg meteen een warme omhelzing, er werd drinken en wat lekkers aangeboden. Ik was een beetje voorzichtig, want ik wilde niet binnenkomen als ‘de grote weldoener’. Maar ze waren zo lief en hartelijk, ze gaven ons zelfs lekkernijen mee als cadeau – ze wilden géven, terwijl ze gebrek lijdten. Eigenlijk dacht ik: houd het alsjeblieft zelf, maar vanuit een gevoel van gelijkwaardigheid nam ik het toch aan.” Haarsma werd ook verrast door overeenkomsten. “Hun dochter is ongeveer even oud als die van mij”, vertelt ze. “Toen besepte ik: zij groeit daar op, mijn dochter hier — maar alle moeders willen uiteindelijk hetzelfde. Dat je kind veilig is, naar school kan, een toekomst heeft.”

Maninne met familie Bulcari

Ook merkte de sponsor dankbaarheid op. “Deze mensen wilden echt de kans grijpen om op weg geholpen te worden.” Haarsma’s sponsorgezin kan die hulp heel goed gebruiken, doordat er geen stabiel inkomen is en hun jongste zoontje extra medische zorg nodig heeft. “Ik wist van tevoren dat hij logopedie nodig had, maar toen ik hem in levende lijve zag werd het me duidelijk dat hij echt gehandicapt is. Hij was motorisch onrustig, moest vaak vastgehouden worden door zijn ouders.” De liefde van deze ouders voor hun zoon, spatte er vanaf. “Het stelde me gerust hoe liefdevol ze met hem omgingen. Ik wist: hij heeft het wel goed daar.” Ook de gezinscoach bleek extra aandacht voor deze jongen te hebben. “Dat hun zoon naar een dagbesteding gaat om te leren socialiseren, was een voorwaarde om in het sponsorprogramma te komen. Zó goed dat Zending over Grenzen daar ‘streng’ in is, omdat ze het beste voor een kind willen.”

*“Ik kan als sponsor
blijkbaar een heel
gezinsleven veranderen”*

De betrokkenheid van Zending over Grenzen viel Haarsma ook op in het contact met de lokale gezinscoach. Haarsma’s ogen krijgen extra glans wanneer ze hierover vertelt. “De kinderen waren zó blij toen ze hem zagen. Hij haalde hen op een vertrouwelijke manier aan, maakte een grapje met ze. Ik kon zien dat daar een échte band bestaat.” De sponsor was, en is nog steeds, diep onder de indruk van de gezinscoaches Kosta en Arjan. “Het is hun

levenswerk. Deze hoogopgeleide mannen, die waarschijnlijk overall aan de bak kunnen, laten meer geld en meer status varen om zich volledig in te zetten voor gezinnen in nood.”

Die inzet en de steun van donateurs werpen hun vruchten af, zag Haarsma. “Geen enkel moment dacht ik tijdens de reis ‘ach, wat zelig’. Vaker had ik de gedachte: ‘nu ze in het sponsorprogramma zitten, is er hoop.’ Vanaf hier kan het alleen maar beter worden.” Dat Zending over Grenzen ook het evangelie deelt, maakt het nóg hoopvoller volgens Haarsma. “Wat ik vooral hoop,” zegt ze, “is dat mensen hun vrede vinden in het geloof, in de Here Jezus. Want zelfs als je omstandigheden niet direct veranderen, verandert dan wel hoe je ermee omgaat.”

Nu het ‘gewone’ leven in Nederland voor Haarsma weer in volle gang is, leven gedachtes aan de reis wel voort. “Wij hebben het hier zó goed geregeld,” zegt ze. “Zelfs armoede ziet er hier in Nederland anders uit, omdat onze overheid ook naar de mensen omziet. In Albanië dragen kerken en stichtingen het alleen. Nu ik dat met eigen ogen gezien heb, weet ik zeker dat ik Zending over Grenzen wil blijven steunen. Want ik weet dat ik als sponsor écht effect kan hebben - zelfs een heel gezinsleven kan veranderen.” overall aan de bak kunnen, laten meer geld en meer status varen om zich volledig in te zetten voor gezinnen in nood.”

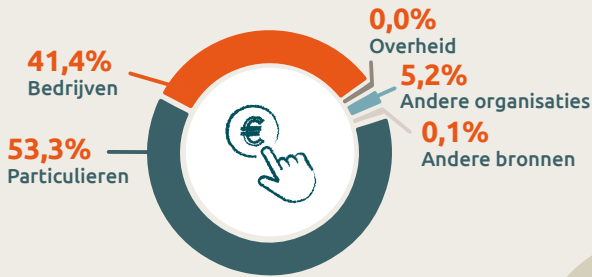
Meer verhalen?

Wilt u meer mooie verhalen lezen?
Kijk op zendingovergrenzen.nl/verhalen

Onze impact in OOST-EUROPA 2025

Helpt u ons om ons magazine te verbeteren?
Kijk snel op de bijgevoegde antwoordkaart (in uw envelop) en vul de enquête in.

Bronnen van inkomsten
€8.343.045

Bestedingen
€8.347.893

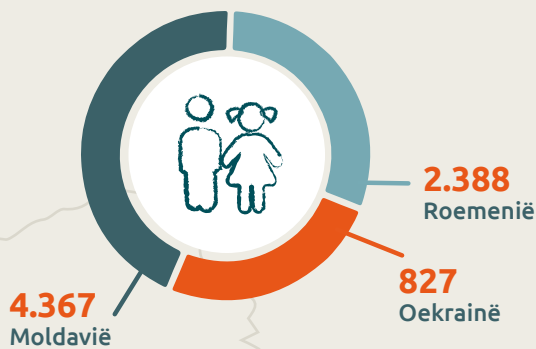
Uitgedeelde voedselpakketten
32.000

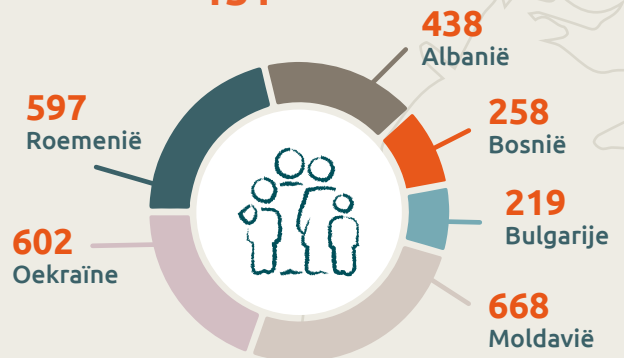
Kinderen op Zomerkamp
3.545

Gezinnen zelfredzaam
131

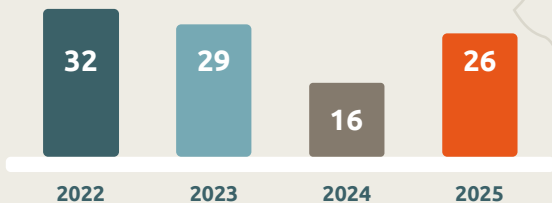
Gesponsorde kinderen*
7.582

Gesponsorde gezinnen*
2.782

Door strenge douane-restricties ligt de nadruk, sinds 2024, op het sturen van nieuwe hulpgoederen.

Nederlandse transporten
26

*Totaal aantal gezinnen en kinderen gesponsorde door alle fondsenwervende landen van Mission without Borders, waaronder ruim 2.000 Nederlandse sponsors.

Het hele jaarverslag bekijken?
Scan de QR-code

Maria

Steun aan kwetsbare ouderen

Maria (Roemenië) woont met haar man en chronisch zieke zoon in een klein huisje zonder stromend water, wc of keuken. Overleven blijft een dagelijkse strijd. Maria werkte haar hele leven keihard. Ze nam elk baantje aan dat ze kon, vaak zonder contract. Daardoor bouwde ze nooit pensioen op. Na een zwaar ongeluk kreeg ze ook nog eens blijvend rugletsel. Het leven drukt daarom zwaar op Maria. Toch staat ze er niet alleen voor. Via ons Ouderenzorgprogramma ontvangt ze voedselpakketten en praktische hulp. Lokale medewerker Daniel bezoekt haar regelmatig en biedt een luisterend oor en geloofsbegeleiding. Maria is dankbaar: "Elke hulp betekent zoveel voor mij."

Opbloeien dankzij zaaigoed

Roman (51) en Iryna (41) wonen met hun kinderen in West-Oekraïne. Ze groeiden op in boerenfamilies en zijn hard werken gewend. Hun leven was nooit makkelijk. Toch bleef het gezin altijd hoopvol. Tot meerdere crises elkaar opvolgden: de coronapandemie en in 2022 de oorlog. De gevolgen waren groot: hoge inflatie, een zwakke economie en stijgende prijzen voor basisbehoeften. Roman: "Het zwaarst vond ik dat we onze kinderen niet konden geven wat ze nodig hadden. Het voelde als falen." Toch bleven hij en Iryna lachen. Voor hun kinderen. "Zij kijken naar mij op. Ik wil een voorbeeld voor hen zijn." Het gezin kreeg nieuwe hoop via ons gezinssponsorprogramma. Ook ontving het gezin zaaigoed en middelen om hun land te bewerken, om zo in eigen levensonderhoud te voorzien.

Roman & Iryna

David

Rugzak opent deur naar nieuwe toekomst

David (7) woont met zijn gezin in Noord-Moldavië en groeit op in armoede. Geld voor schoolspullen is er niet. Hij zou zo graag met zijn zus Denisa mee willen naar school, maar zonder schoolspullen kan dat niet. Op een dag komt gezinscoach Alexandru langs. Hij roept David bij zich en laat een blauwe rugzak zien. "Vandaag is een bijzondere dag," zegt hij. "Deze rugzak is voor jou. Hij zit vol met alles wat je nodig hebt om naar school te gaan." David kijkt hem verbaasd aan. "Is dit echt allemaal voor mij?" fluistert hij. Voor David betekent dit zoveel meer dan spullen: ze openen de deur naar een nieuwe toekomst. Op zijn eerste schooldag loopt hij trots naast zijn zus.

ZENDING OVER GRENZEN

Hulp met een Boodschap

Maak hét
verschil met uw
nalatenschap.

Een toekomst dankzij onderwijs

Door armoede hebben ouders in Oost-Europa vaak geen geld voor schoolmateriaal voor hun kinderen, met als gevolg dat veel kinderen voortijdig school verlaten. Door deze gezinnen te helpen, investeren we in de toekomst van de jonge generatie.

Wilt u weten hoe ú kunt helpen met een gift, uw legaat of deel van de erfenis? Bel dan met **Gwenn Hoever (036 - 536 36 15)** voor een brochure of vrijblijvende afspraak met **directeur Joeke van der Mei**. U ontvangt dan eveneens een memorandum voor het vastleggen van belangrijke gegevens en wensen voor uw nabestaanden.

Meer informatie?
Download gratis het
memorandumboekje.

zendingovergrenzen.nl/nalaten

Algemeen Nut
Bevogende Instelling
ANBI